

МОДЕРНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

**МАТЕРІАЛИ
IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(КРОПИВНИЦЬКИЙ, 22-23 БЕРЕЗНЯ 2023 РОКУ)**

Економічний університет, м. Варна Болгарія
Вармансько-Мазурський університет, Польща
Університет професійної освіти в р. Польща
Жилінський університет, р. Словакія
Кіровоградський науково-дослідний експертно-криміналістичний
центр МВС України
Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи
Державного податкового університету
Державний університет інфраструктури та технологій
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Державна регуляторна служба України
Вища школа адвокатури Національної асоціації адвокатів України
Льотна академія Національного авіаційного університету

МОДЕРНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ ІV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(Кропивницький, 22-23 березня 2023 року)

УДК 340: 330(063)

М 74

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Льотної академії Національного авіаційного університету
(протокол № 4 від 17 травня 2023 р.)*

**Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової
М 74 інтеграції: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Кропивницький,
22-23 березня 2023 р. / за заг. ред. О. Р. Антонова, С. І. Москаленко.
Кропивницький : ЛА НАУ, 2023. — 368 с.**

ISBN 978-611-01-2892-6

Збірник містить матеріали тез учасників IV Міжнародної науково-практичної конференції «Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції», що присвячуються вирішенню актуальних питань захисту прав людини через модернізацію вітчизняної правової системи крізь призму права Європейського Союзу з врахуванням соціально-гуманітарних і філософських аспектів.

Збірник призначено для науково-педагогічних працівників, аспірантів, докторантів, студентів закладів вищої освіти, фахівців-практиків.

*Матеріали друкуються мовою оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

УДК 340: 330(063)

ISBN 978-611-01-2892-6

© Льотна академія Національного авіаційного університету, 2023.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова організаційного комітету:

СОРОКА М.Ю. – заступник начальника академії з навчальної, науково-методичної та виховної роботи Льотної академії НАУ, к.т.н., доцент

Заступник голови:

МОСКАЛЕНКО С. І. – завідувач кафедри права та соціально-гуманітарних дисциплін, д.ю.н., доцент

Члени організаційного комітету:

АНДРЕЄВА Аріяна – керівник кафедри юридичних наук економічного університету, м. Варна, Болгарія, доктор, доцент *(за згодою)*;

БАБІЙ М.В. – директор Кіровоградського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України *(за згодою)*;

ГРЕТЧЕНКО Л. Л. – адвокат, керівник проектів і програм вищої школи адвокатури Національної асоціації адвокатів України *(за згодою)*;

ГРИГОРЕНКО В. В. – Заступник директора департаменту- начальник відділу контролю за додержанням законодавства дозвільними органами Департаменту державного нагляду (контролю) *(за згодою)*;

ДОБКІНА К. Р. – декан юридичного факультету інституту управління, технологій та права Державного університету інфраструктури та технологій, д. юр. наук, професор *(за згодою)*;

ЖИВУЦЬКА-КОЗЛОВСЬКА Ельжбета – кафедра кримінального процесу та виконавчого кримінального права факультету права та адміністрації Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині, Польща *(за згодою)*;

КОЛОМОЄЦЬ О. Д. – провідний фахівець з організації наукової роботи відділу забезпечення діяльності Кіровоградського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України, кандидат юридичних наук, доцент *(за згодою)*;

КРАВЦОВ В. О. – доцент кафедри права та соціально-гуманітарних дисциплін Льотної академії Національного авіаційного університету, к.пед.н., доцент;

КУЧЕР О.В. – голова Державної регуляторної служби України *(за згодою)*;

ЛЕЛАКОВА Єва – завідувач кафедри англійської мови та літератури, PhD, доцент, Жилінський університет *(за згодою)*;

МАЛІНОВСЬКА Ірена – Доктор, Університет професійної освіти у Вроцлаві, Польща *(за згодою)*;

МЕЛЬНИК Я. О. – Начальник відділу нагляду (контролю) з питань здійснення державного нагляду (контролю) департаменту державного нагляду (контролю) Державної регуляторної служби України *(за згодою)*;

МОШНЯГА Л. В. – доцент кафедри кримінального права та кримінології факультету № 1 – підготовки працівників досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук *(за згодою)*;

ПИСЬМЕННА М.С. – декан факультету авіаційного менеджменту ЛА НАУ, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту авіаційної діяльності;

ПИТОНЯКОВА Славка – декан факультету гуманітарних наук, PhD, доцент, Жилінський університет, Словачька Республіка *(за згодою)*;

СИДОРОВ М. В. – помічник начальника Льотної академії НАУ із загальних питань та інноваційного розвитку, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник;

ЯЦИК Т. П. – заступник директора з наукової роботи Навчально-наукового інституту економічної безпеки та митної справи Державного податкового університету, канд. юр. наук, доцент *(за згодою)*.

3. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 11.03.2023).

4. Чайковський О. Умови та принципи реалізації захисту права на житло. Юридичний вісник. 2021/3. ст. 156-162.

5. Питання надання пільгових іпотечних кредитів внутрішньо переміщеним особам за рахунок коштів гранту, наданих Кредитною установою для відбудови (KfW) : Постанова Каб. Міністрів України від 28.04.2021 р. № 451. Дата оновлення 5 листоп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/451-2021-п#Text> (дата звернення: 11.03.2023).

6. Питання надання пільгових іпотечних кредитів внутрішньо переміщеним особам за рахунок коштів гранту, наданих Кредитною установою для відбудови (KfW) : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.04.2021 р. № 451. Дата оновлення 5 листоп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/451-2021-п#Text> (дата звернення: 11.03.2023).

7. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022. Дата оновлення 14 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 11.03.2023).

8. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII. Дата оновлення 29 жовт. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text> (дата звернення: 11.03.2023).

9. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. Дата оновлення 31 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 11.03.2023).

10. Чи підлягає обмеженню конституційне право на недоторканність житла в умовах воєнного стану? URL: <http://surl.li/fjufv>

УДК 341.9

МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ ТА ЗВИЧАЇ ЯК ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА МІЖНАРОДНОГО ПОВІТРЯНОГО ПРАВА: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

**Вихристюк М.С., студентка 3 курсу
факультету авіаційного менеджменту
Льотної академії НАУ
ritavikhristuk27@ukr.net**

**Леонідова О.О., кандидатка юридичних наук,
доцентка, доцентка кафедри права та
соціально-гуманітарних дисциплін
Льотної академії Національного авіаційного університету**

Одним з двох основних джерел міжнародного права є міжнародний договір. Міжнародний договір є родовим поняттям та включає будь-який міжнародно-правовий акт – конвенції, декларації, пакти, хартії, власне

міжнародні договори, угоди, протоколи та всі інші найменування міжнародних документів.

Міжнародний договір є настільки важливим джерелом, що в системі міжнародного права існує окрема галузь, яка має назву «право міжнародних договорів». Ця галузь регулює порядок укладання, дії, розірвання міжнародних договорів, його форми, а також всі інші питання, якимось чином пов'язані з міжнародними договорами.

Таке значення міжнародних договорів зумовлює вимоги, які висуваються щодо них. Так, міжнародний договір має бути об'єктивно правомірним, тобто укладеним відповідно до норм і принципів міжнародного права. Крім того, під час укладання міжнародного договору сторони мають додержуватись норм права міжнародних договорів. Повноваження сторін і процедура укладання міжнародних договорів мають відповідати вимогам норм внутрішнього законодавства стосовно держав і не виходити за межі статутів, якщо це стосується міжнародних організацій.

У міжнародному праві немає чіткої ієрархії міжнародних договорів. Але загально визнано, що найавторитетнішим договором є Статут ООН. Зумовлено це тим, що саме в Статуті закріплено основні принципи міжнародного права. Відповідно в міжнародному праві визнається пріоритет договорів залежно від характеру норм, які містяться в такому договорі [5].

Стрімкий розвиток міжнародних відносин у всіх галузях життя в останні роки сприяв появі цілої низки нових тенденцій, у тому числі в галузі міжнародного повітряного права. Відносини між державами з питань міжнародних польотів та міжнародних повітряних сполучень регулюються міжнародними договорами та звичаями. В міжнародному повітряному праві застосовуються наступні найменування домовленостей: договір, конвенція, домовленості, протокол до конвенції, меморандум та інше [4]. На сучасному етапі нараховується 70 міждержавних угод про регулярне повітряне сполучення, з яких 26 між Україною та країнами-членами Євросоюзу.

Міжнародні договори поділяються на двосторонні та багатосторонні. Прикладами перших є наступні: Варшавська конвенція 1929 р., Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р., Монреальська конвенція 1999 р. та Кейптаунська конвенція 2001 р. Особливу групу утворюють багатосторонні конвенції про боротьбу з актами незаконного втручання: Токійська конвенція 1963 р., Гаазька конвенція 1970 р., Монреальська конвенція 1971 р. і Протокол до неї 1988 р. До двосторонніх належать угоди про повітряне сполучення. Більшість з них регламентує тільки регулярні міжнародні повітряні сполучення, але в деяких випадках вони можуть регулювати нерегулярні міжнародні повітряні сполучення [2].

Аналіз механізму правового забезпечення повітряних перевезень дає підстави виокремити дві його основних складові: публічно-правову та приватно-правову сфери. Публічно правова складова механізму правового забезпечення повітряних перевезень – це система угод у сфері повітряних перевезень у рамках міжнародного публічного права. Відносини, що врегульовано ними, ви-никають між державами з приводу організації

міжнародного сполучення та використання повітряного простору, загальних питань організації міжнародних польотів повітряних суден, а також діяльності ІКАО – Міжнародної організації цивільної авіації, яка є спеціалізованою установою ООН [3]. Концепція здійснення міжнародних повітряних перевезень знайшла своє відбиття у Чиказькій конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. [1], що є юридичним підґрунтям для угод про встановлення сполучення між конкретними державами.

Також варто зазначити, що важливе значення в правовому регулюванні діяльності міжнародних повітряних сполучень мають угоди між авіакомпаніями з питань експлуатації міжнародних повітряних сполучень. Дані угоди регулюють питання комерційного та технічного обслуговування польотів і авіаперевезень. Завдяки цим угодам загальні двосторонні домовленості держав з приводу встановлення міжнародних повітряних сполучень на рівні перевізників знаходять конкретний характер.[2].

У юридичному аспекті ці угоди не є міжурядовими й укладаються авіакомпаніями на розвиток і доповнення двосторонніх договорів. Для цього призначені авіаперевізники наділяються державами спеціальною договірною правоздатністю, яка, з однієї сторони, характеризується певною договірною свободою в сенсі змісту двосторонніх угод з різних питань здійснення регулярних перевезень за встановленими міжнародними повітряними маршрутами, а з іншої сторони, дана свобода обмежується вимогами і умовами, передбаченими міжурядовими угодами про повітряне сполучення. Однією з них є вимога дотримання національних законів і правил сторін міжурядової угоди при вирішенні питань співробітництва на рівні призначених перевізників.

Другим універсальним джерелом міжнародного права є міжнародний звичай. На відміну від внутрішньодержавного права, в міжнародному праві звичай має таке ж значення, як і міжнародний договір. Під звичаями розуміють правила, що складаються протягом тривалого та отримують визнання різних джерел.

Отже, міжнародний звичай – це правило поведінки суб'єктів міжнародного права, яке встановлюється шляхом його тривалого та одноманітного застосування на міжнародному рівні. З самого визначення можна виокремити основні складові міжнародного звичаю, а саме: тривалість застосування, одноманітна практика суб'єктів міжнародного права, а також одна з головних умов – загальна думка держав, яка визнає цю норму юридично обов'язковою.

Отож головною відмінністю звичаю від міжнародного договору є те, що звичаєва норма випливає з практики суб'єктів міжнародного права і не є закріпленою в якомусь конкретному документі. Важливо, що одна й та ж правова норма може бути і звичаєвою, і договірною. Наприклад, якщо держави закріпили обов'язковість міжнародного звичаю в договорі, між країнами, які беруть участь у такому договорі, ця норма вже буде договірною. Але якщо хоча б один із суб'єктів правовідносин не є учасником такого договору, то та сама норма в такому разі вже буде звичаєвою. І навпаки, міжнародному праву відомі й такі випадки, коли в договорі формується нова міжнародно-правова норма,

яка стає звичаєвою у разі її застосування іншими державами. Порівняно з іншими галузями їхня кількість у цій галузі є незначною. Однак всезагальне визнання як звичаєвої норми заслужило положення про обов'язкове надання допомоги повітряним судном іншому повітряному судну чи морському судну, який зазнав аварії, а також надання таким суднам права на переліт державного кордону та виконання посадки повітряного судна на аеродромі, не передбаченому на політ, у випадках виникнення загрози для життя та здоров'я пасажирів і членів екіпажу.

Список використаних джерел

1. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію [Електронний ресурс]: <https://ips.ligazakon.net/document/MU44K19R>.
2. Матвєєва А. В., Лещенко В. А. Міжнародні угоди у сфері повітряного права: до питання правової визначеності [Електронний ресурс]: https://library.ppss.pro/index.php/ndippsn_20211210/article/view/matvieieva/pdf
3. Міжнародні організації цивільної авіації [Електронний ресурс]: www.un.org/ru/ecosoc/icao/index.shtml.
4. Повітряне право України: підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / За загальною редакцією Костицького В.В., 2007. – 550 с.
5. Теорія міжнародного права : навчально-методичний посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права О.В. Бігняка. – Херсон: Видавництво «Гельветика», 2020. – 224 с. [Електронний ресурс]: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/>.

УДК 354:502:004.9

ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ПРИРОДООХОРОНЦІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Воробйов С.В., к.держ.упр., директор
Науково-дослідницького центру інновацій
у природоохоронній сфері «ЕкоУкраїна»
наукової установи «Цифрова
агенція «Е-Екологія»
vs.ecoukraine@gmail.com

Зайцев Ю. Ю., викладач-молодший
науковий співробітник Науково-дослідницького
центру інновацій у природоохоронній
сфері «ЕкоУкраїна» наукової установи
«Цифрова агенція «Е-Екологія»
yuzaitsev@gmail.com

Проаналізовано теоретичні засади правового регулювання захисту права на повагу до честі, гідності та недоторканості ділової репутації учасників

LYUBOV MOSHNYAGA, ZHORA VARDANYAN Acts of illegal interference in the activity of civil aviation: criminal and legal characteristics.....	150
S. K. BURMA Challenges in international human rights law in the 20s of the 21st century.....	154
VICTOR SHEVCHUK Military criminalistics: problems of formation and role in the age of digitalization	157
YANYSHEVSKII S.S. Intellectual property piracy: types and protection of rights	160
АПАНАСЕНКО К.І. Про практику ЄСПЛ у сфері захисту культурної спадщини	162
БАЙРАМОВА Р.Р., ФЕДОСЕНКО Н.А. Питання відшкодування моральної шкоди завданої на авіаційному транспорті	165
БЛИЗНЮК Є.О., НЕСТЕРЕНКО К.О. Забезпечення ефективності різних форм адміністративної діяльності підрозділів Національної поліції України під час дії воєнного стану	168
БЛІНДОВСЬКА А.Л., МАКСИМЕНКО Н.В. Особливості реалізація права особи на житло в умовах воєнного часу	171
ВИХРИСТЮК М.С., ЛЕОНІДОВА О.О. Міжнародні договори та звичаї як основні джерела міжнародного повітряного права: правовий аналіз	174
ВОРОБІЙОВ С.В., ЗАЙЦЕВ Ю.Ю. Особливості цивільно-правового захисту честі, гідності та ділової репутації природоохоронців в сучасних умовах цифрового розвитку суспільства.....	177
ГЕРЧАКІВСЬКА О.Я. Митні правовідносини: теоретичні контури та прикладна практика	180
ГОРДЕЮК А.О. Міжнародні стандарти із забезпечення безпеки авіаційної діяльності та їх імплементація у повітряне законодавство України	184